

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

Mer svenska, tack!

Om svenska studenters attityder till svenska och svenskt fackspråk

Hans Malmström, Susanna Karlsson & Marcus Warnby

Språkrådet (Institutet för språk och folkminnen)

Tack till Åke Wibergs Stiftelse!

Mer engelska i svensk högre utbildning

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

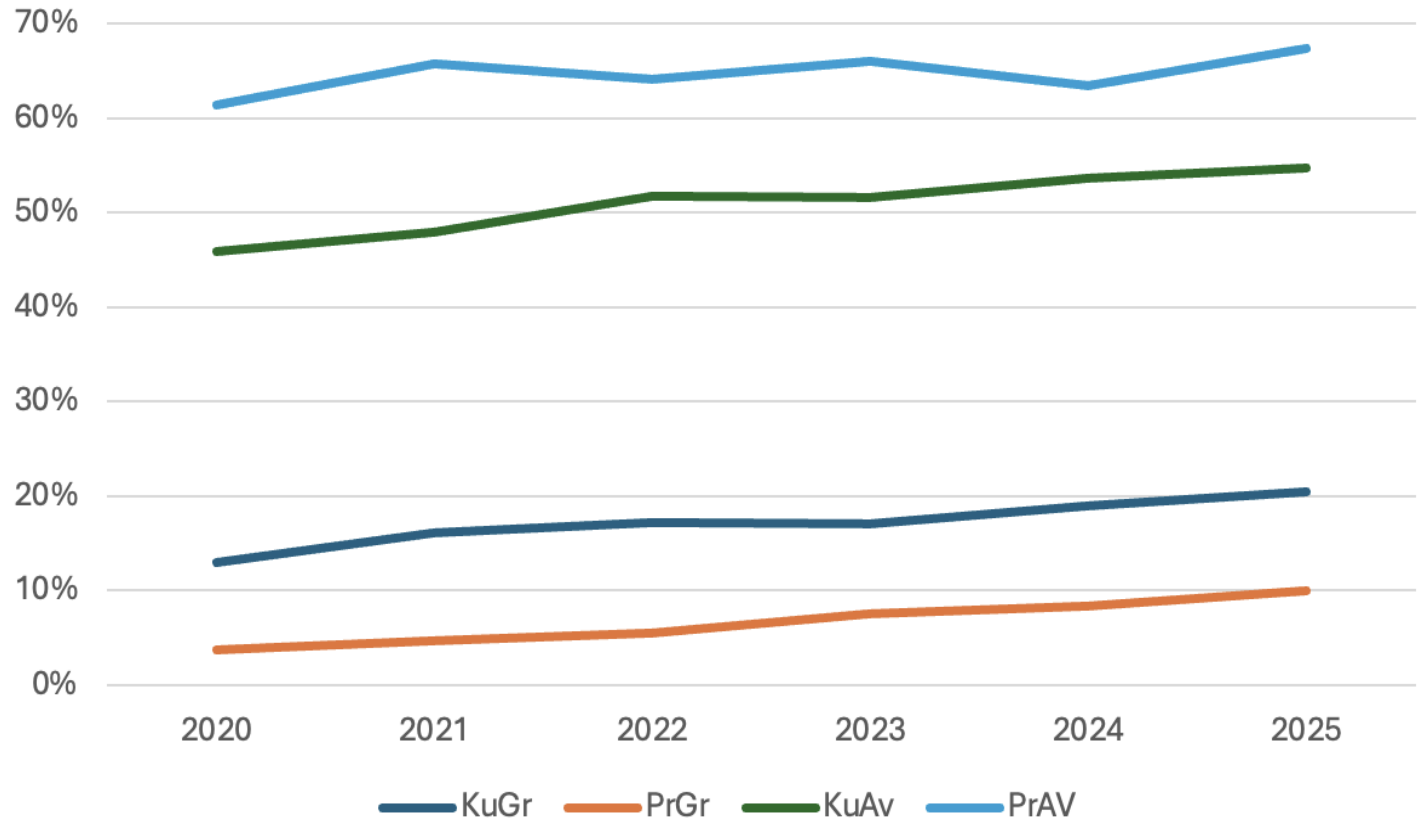

CHALMERS

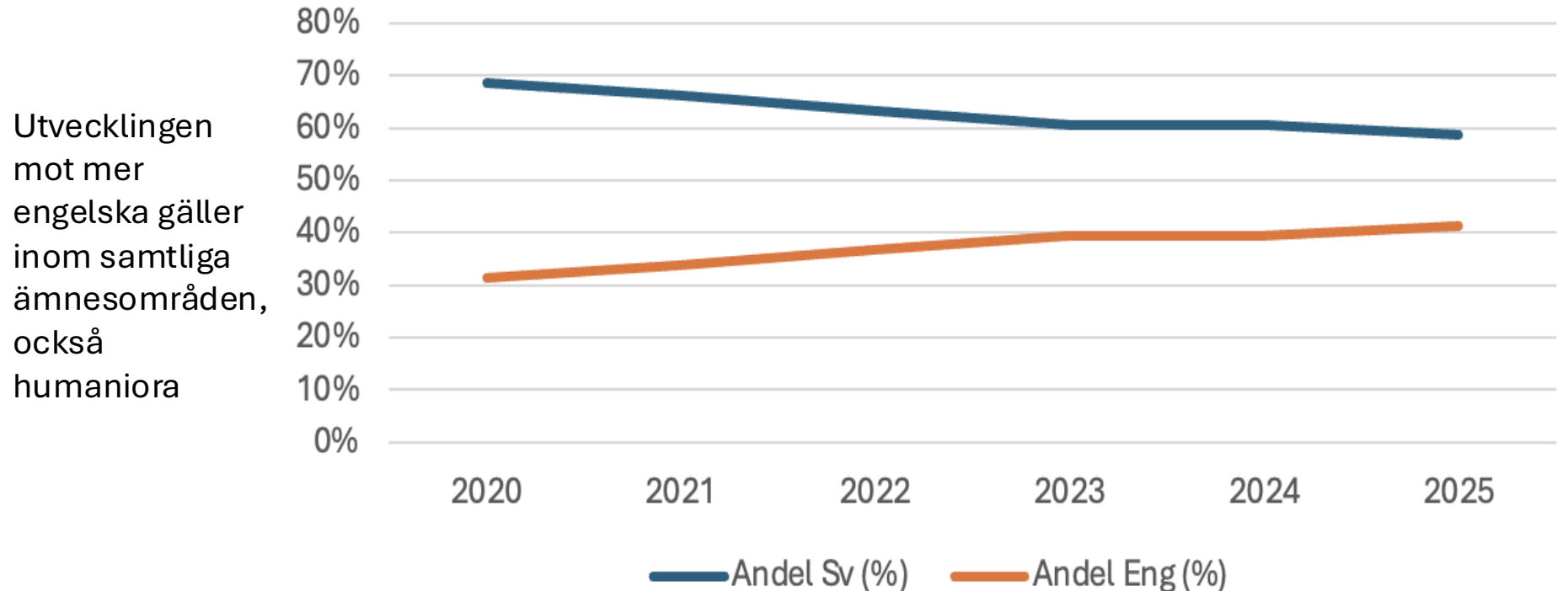
- Andelen program och kurser på engelska ökar över tid
- Mer engelska innebär (oftast) mindre svenska

Andelen undervisning på engelska GU 2020-2025

Mer engelska också
i närtid, här 2020-
2025, exempel
Göteborgs
universitet

Kurser på svenska respektive engelska inom humaniora (avancerad nivå) 2020-2025

Mer engelska i svensk högre utbildning

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

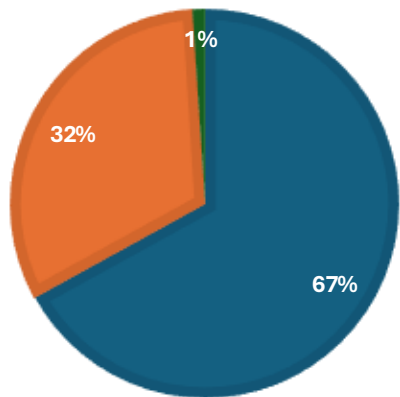
CHALMERS

- Andelen program och kurser på engelska ökar över tid
- Mer engelska innebär (oftast) mindre svenska
- Engelska också i svenskspråkig utbildning

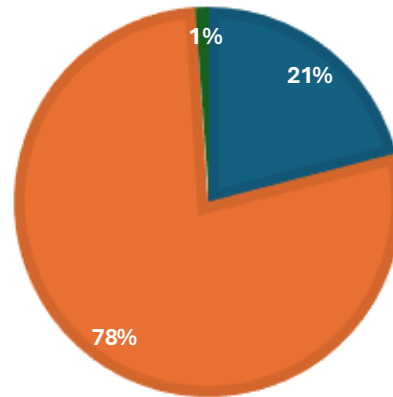
Engelska också genom kurslitteraturen (svenskspråkiga kurser på grundnivå)

■ Sv läsning ■ Engläsning ■ Andra språk

Alla ämnesområden

■ Sv läsning ■ Engläsning ■ Andra språk

Statsvetenskap

Mer engelska i svensk högre utbildning

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

- Andelen program och kurser på engelska ökar över tid
- Mer engelska innebär (oftast) mindre svenska
- Engelska också i svenskspråkig utbildning
- **Oomtvistligt:** Svenska studenter behöver tillgång till ett svenskt fackspråk, för lärande och för yrkeslivet

Tillgången till svenskt fackspråk säkerställs genom medveten språkpolitik

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

- Språklagen
 - 6 §: “Det allmänna har ett särskilt ansvar för att **svenskan** används och utvecklas.”
 - 12 §: “Myndigheter har ett särskilt ansvar för att **svensk terminologi** inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas.”
- Nordiska ministerrådet (2007) banar väg för **parallellspråkighet**:
 - “En konsekvent politik för parallellspråkighet innebär att såväl Nordens samhällsbärande språk som engelska bör kunna användas som vetenskapliga språk [...] att undervisningen i vetenskapligt fackspråk, särskilt i skrift, bör ges både i engelska och i Nordens samhällsbärande språk [...] att universitet, högskolor och andra vetenskapliga institutioner kan utveckla långsiktiga strategier för språkval, parallellspråkighet, språkutbildning och översättningsstöd inom sina verksamhetsområden.

Språkpolicyer – högskolornas språkpolitik

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

- Vid införandet av språklagen uppmanade Högskoleverket alla lärosäten att ta fram egna språkpolicyer. Idag har 25 av 35 lärosäten en gällande språkpolicy.
- Nästan alla berör ansvaret för fackspråk och terminologi, ofta genom citat av §12. Ansvaret knyts också till begreppet *parallellspråkighet*.
- Mer konkret ansvar tillskrivs forskare, för terminologins utveckling och underhåll, till lärare, för terminologins plats i undervisningen, och till studenterna, för att lära sig terminologin och för att använda den.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

- Med parallellspråkighet menas att lärare och studenter besitter goda språkkunskaper i både svenska och engelska som möjliggör god kommunikation. **Målet med parallellspråkighet är att förena ett medvetet arbete att stärka de internationella inslagen i utbildningen med att utveckla svensk terminologi och svenskspråkiga tal- och textmönster inom respektive område.** (Malmö universitet, 2022)
- Ett av målen med den svenska språkpolitiken är att ”svenska ska vara ett komplett och samhällsbärande språk” och **svenska myndigheter har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas.** Grunden läggs under utbildningen, då studenter ska ges möjlighet att utveckla sin kommunikation på svenska i tal och skrift. Inom forskningen kan det innebära att svenskspråkiga forskare bidrar till utveckling och användning av svensk fackterminologi. Att använda svenska i vetenskapliga sammanhang ökar också tillgängligheten vid kommunikation och samverkan med det omgivande samhället. (Umeå universitet, 2019)

Vad bygger rapporten på?

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

- Nationell enkät med **1 000 studenter**
- Studenter vid svenska universitet och högskolor
- Alla större **ämnesområden** och **utbildningsnivåer** representerade
- Frågor om **språkval** i utbildningen, om värdet av **svenskt fackspråk** och **bakgrundsfrågor** (språkbakgrund, ålder, kön)

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

Vad frågade vi studenterna?

Preferens i språkval i utbildningen

- Språkval i olika undervisningssituationer (*föreläsningar, kurslitteratur, examination m.m.*)

Värdet av svenskt fackspråk

- Hur viktigt är svenskt fackspråk i utbildningen?
- Hur viktigt är det för att lyckas i studier?
- Hur viktigt är det inför framtida yrkesliv?
- Hur upplever studenter lärarnas syn på fackspråk?

Hur analyserade vi svaren?

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

Beskrivande statistik: *vad tycker studenter generellt?*

Jämförelser mellan grupper:

- kön, ålder, språkbakgrund
- utbildningsnivå
- ämnesområde

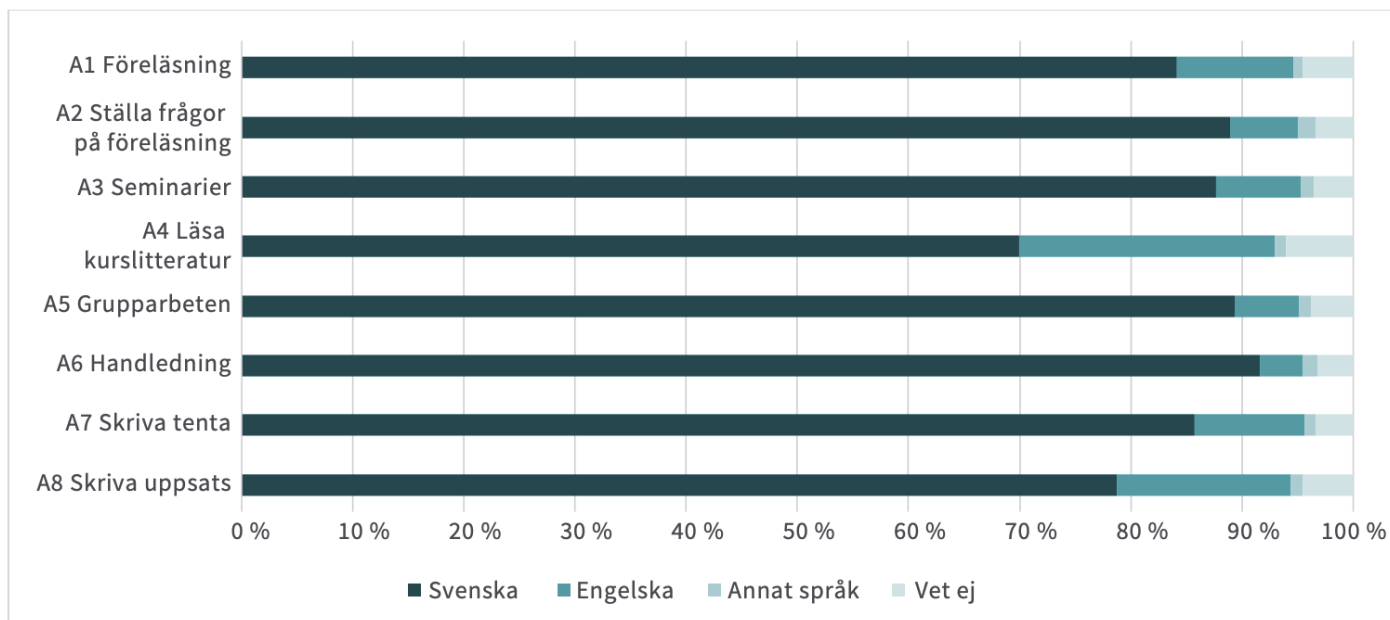
Studenter föredrar svenska i undervisning

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

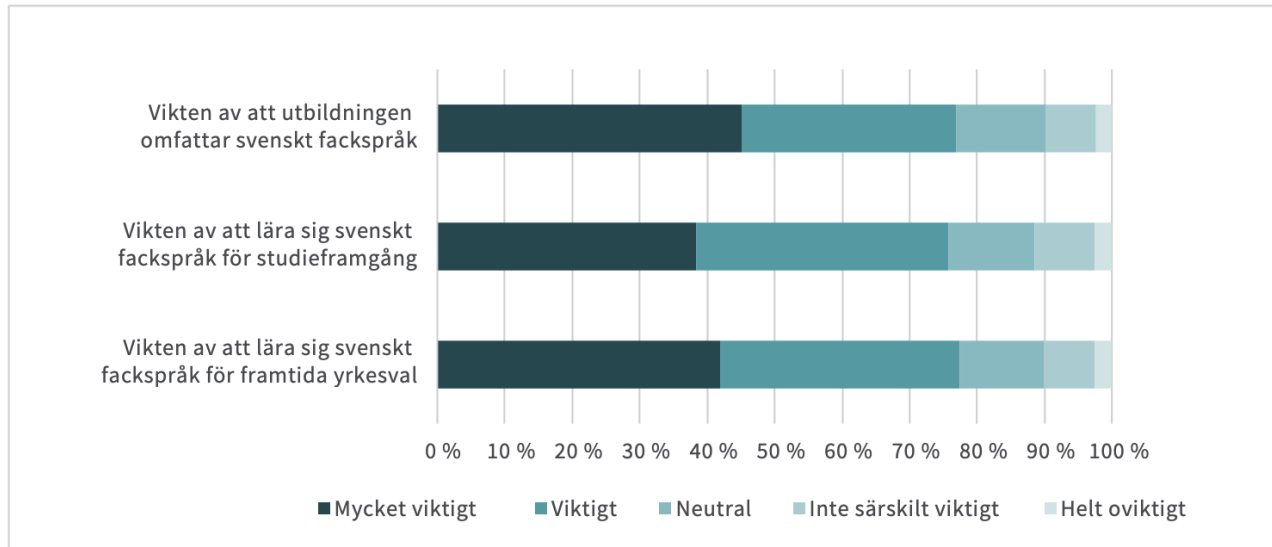
CHALMERS

Figur 1. Föredragets språk i undervisningssituationer. Studenternas svar på frågan ”Vilket språk (svenska, engelska eller ett annat språk) föredrar du i följande situationer?”

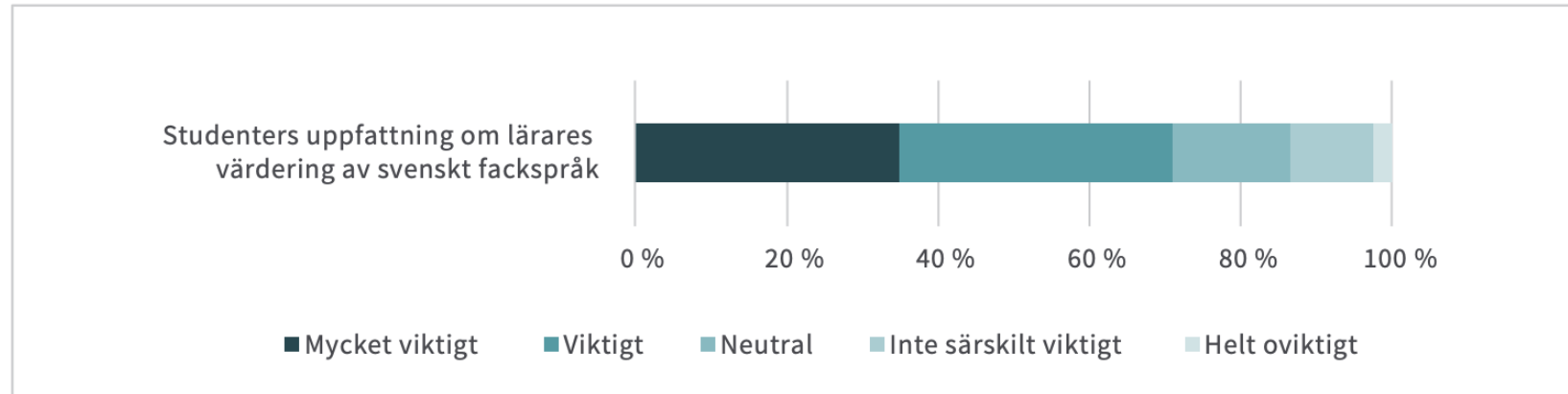
Studenter lägger vikt vid fackspråk

Figur 2. Svenskt fackspråks värde för studier och arbete. Studenternas svar på frågorna ”Hur viktigt eller oviktigt är det att utbildningen omfattar svenskt fackspråk, alltså svenska ord/begrepp som är centrala för ämnesområdet?”, ”Hur viktigt eller oviktigt är det för dig att lära dig svenskt fackspråk för att lyckas i dina studier?” och ”Hur viktigt eller oviktigt är det för dig att lära dig svenskt fackspråk som en förberedelse för ditt framtida yrkesval?”

Studenter tror att de lägger större vikt vid fackspråk än vad deras lärare gör

Figur 3. Skattning om lärares uppfattning om svenskt fackspråks värde. Studenternas svar på frågan ”Hur viktigt eller oviktigt är svenskt fackspråk i utbildningen enligt dina lärare? (Tänk på om/hur fackspråk/språkbruk betonas i samband med läraaktiviteter/inlämningsuppgifter)”

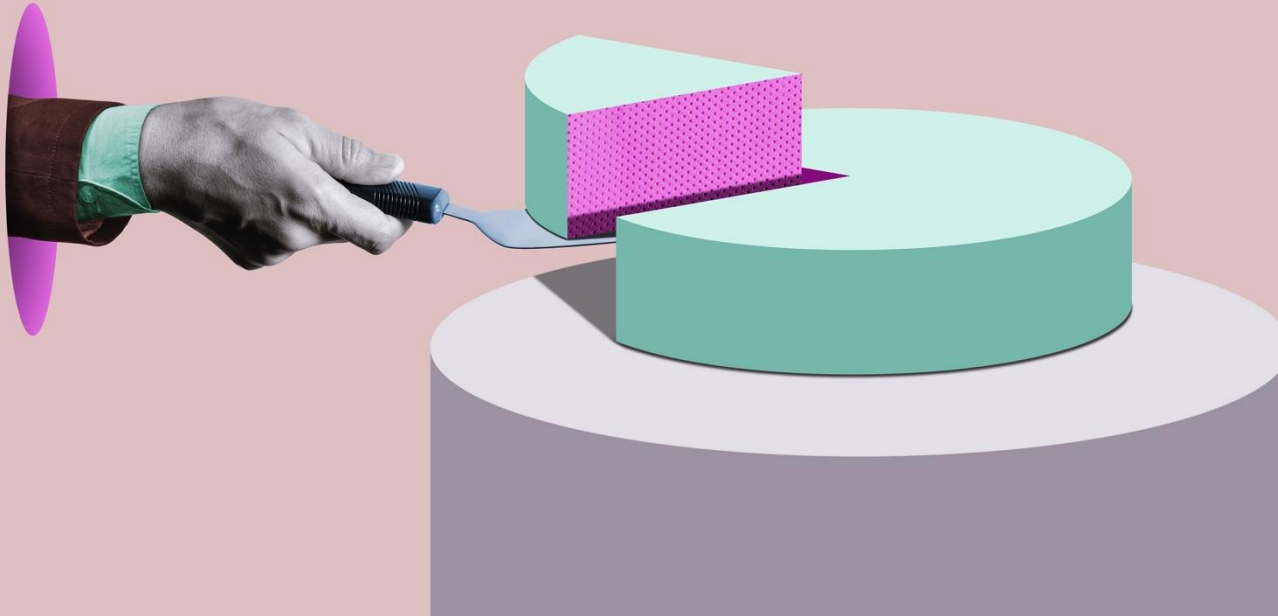
När vi bryter ner resultaten händer något

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

- utbildningsnivå
- ämnesområde
- språkbakgrund
- kön
- ålder

Ämnesområden – språkliga ekosystem

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

Två tydliga mönster

- Lärarutbildning och sjukvårdsutbildning
- Teknik och naturvetenskap

Utbildningsnivå: förändras synen över tid?

- Grundnivå
- Avancerad nivå

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

Förstaspråk och tillgång till svenskt fackspråk

- Svenska som förstaspråk
- Annat förstaspråk

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

CHALMERS

Vad väcker resultaten för frågor?

- Parallelspråkighet – för vem och hur?
- Var och av vem tillskrivs svenskt fackspråk värde i utbildningen?
- Vems ansvar är det fackspråkliga i utbildningen?

